

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2885/23
14.6.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, др Драгице Попеску и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирјана Дејановић, адвокат из Ниша, ул. Обреновићева бр.2/3, против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, Поштански фах 2, 11105 Београд, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 22855/16 од 8.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 14.6.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиоца АА из ... и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 22855/16 од 8.12.2022. године, у ставу трећем и четвртом изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене Републике Србије, Министарство одбране и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 22855/16 од 8.12.2022. године, у ставу другом изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, жалбе парничних странака и **ПОТВРЂУЈЕ** решење о трошковима парничног поступка из става петог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 22855/16 од 8.12.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 22855/16 од 8.12.2022. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе учињено поднеском тужиоца од 12.10.2022. године. Ставом другим обавезана је тужена да тужиоцу на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности исплати износ од 700.000,00 динара, са законском затезном каматом од 8.12.2022. године, као дана пресуђења, до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности плати, преко досуђеног износа од 700.000,00 динара, до траженог износа од 3.500.000,00 динара, односно за износ од 2.800.000,00 динара, са законском затезном каматом од 8.12.2022. године, као дана пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом од 8.12.2022. године, као дана пресуђења до исплате. Ставом петим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 198.900,00 динара. Ставом шестим изреке тужилац је ослобођен обавезе плаћања судских такси у овом поступку.

Благовременом жалбом тужилац је побијао ову пресуду, у ставу трећем, четвртм и петом изреке, из свих законом прописаних разлога.

Благовременом жалбом тужена је побијала ову пресуду у ставу другом и петом изреке из свих законом прописаних разлога.

У одговору на жалбу тужилац је предложио да се жалба тужене одбије, као неоснована.

Апелациони суд у Београду је испитао првостепену пресуду у побијаном делу, у смислу члана 386. Закона о парничном поступку (, нашавши да су жалбе парничних странака неосноване.

У поступку пред првостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тач. 1, 2, 3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), на које повреде овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, па јој се законитост и правилност могу испитати.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку дана, 11.3.2001. године, на одслужењу војног рока, дошло је до рањавања тужиоца АА од стране војника ББ, у ..., у пределу леве стране доњег дела стомака. Пресудом Војног суда у Подгорици К 362/01 од 9.3.2004. године, која је преиначена пресудом Војног суда К 80/04 од 22.4.2004. године, оптужени ББ је оглашен кривим што је дана, 11.3.2001. године, према оштећеном АА, овде тужиоцу, извршио кривично дело повреда стражарске, патролне или друге сличне службе из члана 209. став 3. у вези става 1. КЗ

СРЈ, па је осуђен на казну затвора у трајању од 3 (три) месеца. Правноснажном пресудом Другог општинског суда у Београду П 4584/03 од 16.5.2005. године, обавезана је тужена Државна заједница Србије и Црне Горе, Министарство одбране, да на име накнаде нематеријалне штете, и то по основу претрпљених физичких болова, исплати тужиоцу АА износ од 180.000,00 динара, због претрпљеног страха, износ од 140.000,00 динара по основу претрпљених душевних болова због наружења естетског изгледа, износ од 120.000,00 динара и по основу претрпљених душевних болова због умањења животне активности износ од 450.000,00 динара, све са каматом од 16.5.2005. године. Том пресудом је утврђено да је животна активност тужиоца са ортопедског, односно трауматолошког аспекта умањена за 40%, а са неуропсихијатријског аспекта за 15%, те да је животна активност тужиоца умањена за укупно 50%. Након доношења наведене пресуде тужиочево здравствено стање се погоршало у односу на стање утврђено наведеном пресудом. Поред тога, код тужиоца постоји ерективна дисфункција, односно импотенција, које није било пре вештачења у претходном поступку из разлога што је вештачење вршено у времену блиском повређивању, па се сматрало да стање тужиочевог здравља није коначно, како је у овом поступку утврђено на основу налаза и мишљења, и изјашњења вештака трауматолога др Дубравке Колунџић, да тужиоцу никада није саопштено да је импотенција трајна. Када се узме у обзир ерективна дисфункција, умањење животне активности код тужиоца је са трауматолошког аспекта увећано за 10% у односу на умањење животне активности утврђено у претходном поступку, сада износи 50%. Са неуропсихијатријске стране погоршање здравља тужиоца износи 5% ако се не узме у обзир ерективна дисфункција, а када се она узме у обзир погоршање здравља повећање умањења животне активности са неуропсихијатријске стране износи 15% а укупно погоршање по основу умањења животне активности је 20%. Вештачењем од стране вештака трауматолога др Весне Јовановић од 09.02.1018. године, утврђено је да је тужилац критичном приликом задобио прострелну рану трбуха, која је довела до оштећења танког и дебелог црева, што у судско - медицинском смислу представља тешку телесну повреду, а што је довело до изразито тешке повреде унутрашњих органа, трбуха и мале карлице, због великог броја металних гелера унутар трбушне дупље, мале карлице и тестиса. Као последица те повреде дошло је до трајног умањења животне активности тужиоца од 30%, због немогућности обављања тешких физичких послова, ношења терета, подизања из седећег и лежећег положаја, обављања свакодневних физиолошких потреба. У допуни налаза од 11.01.2022. године, је навела да није имала у виду стање утврђено у претходном поступку, те је кориговала налаз и мишљење тако да укупно умањење ЖА тужиоца са трауматолошког аспекта износи 50%, што је за 10% веће од процента умањења ЖА утврђеног вештачењем из 2005. године, у предмету Другог општинског суда у Београду, под ознаком П 4584/03. Због последица повређивања код тужиоца је дошло и до артеријске хипертензије за коју је кардиолог навео да је психичког порекла и она је један од физиолошких узрока импотенције еректилне дисфункције. Утврђено умањење од 50% са трауматолошког аспекта обухвата сексуалну дисфункцију. У време претходног вештачења које је обављено само неколико година након повређивања тужиоца још увек није дошло до потпуног опоравка, након трауме трбуха и још увек су постоперативни ожиљци били свежи, тако да није дошло до изражаја постојање сексуалне дисфункције, а с обзиром на целокупно лоше стање тужиоца током израде налаза. Тужилац због свих тегоба које има свакодневно узима велики број лекова који оптерећују јетру, бубреге и остале виталне органе, а упућен је на то да читавог живота

мора да узима прописану терапију, да његово лечење није завршено и да ће старењем долазити до прогресивног погоршања општег стања. Код тужиоца се не може говорити о потпуној консолидацији и завршетку лечења па је тужиоцу до краја живота потребна медицинска потпора. Код тужиоца се очекује погоршање здравственог стања протеклом времена и старењем организма, а услед чињенице да су унутар његове трбушне дупље, мале карлице и тестиса налази више десетина металних гелера који нису могли бити острањени хирушки у тренутку повређивања, а ни касније с обзиром да су метални гелери продрли у органе и створили прираслице које скупљају околна ткива и онемогућавају нормално функционисање тих органа. Умањењем животне активности од 50% обухваћена су и погоршања у смислу који су наведени у претходном налазу, који се односе на отежано узимање хране, пражњење црева и све активности које су везане за подизање и ношење терета, с обзиром на недостајање предњег трбушног зида, такође из истог разлога је отежано одржавање тела у усправном положају, као и рад у било којој принудној позицији. Ових 50% умањење животних активности обухвата и ерективну дисфункцију са физиолошког аспекта. Тужилац трпи хроничне болове који улазе у састав умањења животне активности. Узима бројне лекове који се односе на пробаву, болове који нису на листи лекова који се добијају на рецепт и потребна је детаљна анализа да би се утврдило шта је од лекова на листи, а шта није. Судски вештаци др Весна Јовановић и др Дубравка Колунџић су дали усаглашено мишљење да укупно повећање умањења животне активности тужиоца, у односу на претходно пресуђење, са трауматолошког и психијатријског аспекта износи 20%.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом одредби члана 376. у вези са чланом 200. Закона о облигационим односима закључио да је тужбени захтев тужиоца делимично основан и одлучио је као у изреци ожалбене пресуде.

По налажењу Апелационог суда у Београду, првостепени суд је правилно и потпуно утврдио чињенично стање, који се жалбеним наводима не доводи у сумњу те је правилном применом наведених одредби материјалног права одлучио као у изреци ожалбене пресуде.

Наиме, одредбом члана 376. Закона о облигационим односима, потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећени дознао за штету и за лице које је ту штету учинило а да у сваком случају потраживање застарева за пет година од када је штета настала. У конкретном случају према налазу вештака неуропсихијатра тужилац је услед погоршања здравственог стања са неуропсихијатријског аспекта започео лечење дана 05.01.2016. године, о чему постоји неуропсихијатријски извештај, а тужба у овом поступку је поднета дана 25.07.2016. године, па потраживање тужиоца није застарело у смислу члана 376. ЗОО. У том смислу неосновани су наводи жалбе туженог да је потраживање тужиоца застарело због протекла субјективног рока од три године и објективног рока од пет година. Супротно наводима жалбе тужене имајући у виду почетак лечења као и датум подношења тужбе очигледно је да је у конкретном случају није протекао ни субјективни ни објективни рок и да потраживање тужиоца није застарело у смислу члана 376. ЗОО, јер је тужба поднета 26.07.2016. године.

Одредбом члана 200. став 1. ЗОО, прописано је да ће за претрпљене физичке болове, претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица као и за страх суд ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству, док је ставом другим прописано да ће приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, суд водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Одлучујући о висини тужбеног захтева (пасивна легитимација тужене није била спорна имајући у виду да је одговорност тужене утврђена правноснажном судском пресудом), првостепени суд је досудио правичну новчану накнаду за тражени вид нематеријалне штете јер је претходно утврдио да постоји узрочно-последична веза између погоршања здравља тужиоца и штетног догађаја о чему се вештаци детаљно изјашњавали у току првостепеног поступка, те донели закључак да услед рањавања у току војне службе 11.03.2001. године, временом долази до прогресивног погоршања општег стања тужиоца услед чињенице да тужилац због великог броја металних гелера унутар трбушне дупље, мале карлице и тестиса, има повреде које не могу бити трајно медицински збринуте, мора да узима велики број лекова због чега има и оштећење јетре и не може се говорити о потпуној консолидацији и завршетку лечења, што је све у директној узрочно-последичној вези са штетним догађајем. Услед штетног догађаја тужилац трпи патњу која се прогресивно погоршава, а нарочито услед импотенције због које није остварен породично и трајно је лишен сексуалног задовољства. Првостепени суд је приликом утврђивања висине накнаде нематеријалне штете које тужиоцу припада правилно примени критеријуме прописане чланом 200. ЗОО, оценом свих околности штетног догађаја, степена и последица умањења животне активности због погоршања здравственог стања. При томе је првостепени суд имао у виду чињеницу да је тужилац рођен ...1973. године, да је 07.06.2001. године, у својој двадесет седмој години живота, у вршењу војне службе одбране државне границе, задобио прострелну рану трбуха, која је довела до оштећења танког и дебелог црева, а што је довело до изразито тешке повреде унутрашњих органа, трбуха и мале карлице, са великим бројем металних гелера унутар трбушне дупље, мале карлице и тестиса. Тужилац услед штетног догађаја има посттрауматски стресни поремећај због осећања беспомоћности, мање вредности, губитка самопоштовања и немогућности налажења адекватне социјалне улоге. Правноснажном пресудом Другог општинског суда у Београду П 4584/03 од 16.05.2005. године, тужиоцу је досуђена накнада нематеријалне штете за претрпљене физичке болове, страх, претрпљене душевне болове по основу наружења и претрпљене душевне болове због умањења животне активности како је тада утврђено у проценту од 40%. У том поступку утврђено је и умањење животне активности са неуропсихијатријске стране од 15%, због анксиозно - депресивног синдрома, а укупно по оба основа, трауматолошко психијатријског умањења животне активности у претходном поступку утврђено је на 50%. Током времена дошло је до погоршања здравственог стања тужиоца који је 05.01.2016. године, почео да се лечи на ВМА код лекара психијатра, а у току овог поступка утврђено је да је ипотенција у директној вези са рањавањем, што није било предмет оцене у претходном поступку,

услед чега тужилац трпи патњу због чега му је животна активност умањена за још 15%, обухватајући погоршање посттрауматског стресног поремећаја, које је настало протеклом времена, у износу од 5% и трајне патње услед чињенице да је породично неостварен и трајно лишен сексуалног задовољства услед чега је и његова животна активност умањена за 10%, односно за укупно 15% више у односу на умањење животне активности са неуропсихијатријске стране која је утврђена у претходном поступку од 15%. Умањење животне активности са трауматолошке стране, а услед сексуалне дисфункције је за 10% више у односу на умањење животне активности утврђено у претходном поступку, па укупно повећање умањења животне активности тужиоца сада износи 20%, како су се усагласили судски вештаци др Дубравка Колунцић и др Марија Јовановић. Првостепени суд је имајући у виду проценат и последице умањења животне активности по основу погоршања здравственог стања на дан пресуђења у овом поступку, односно стање утврђено пресудом у претходном поступку нашао да је правична новчана накнада која тужиоцу припада 700.000,00 динара. Првостепени суд је дао довољне и јасне разлоге због чега досуђени износ сматра правичном новчаном накнадом за тужиоца, а које разлоге у свему прихвата и овај суд, као другостепени, налазећи да се ради о сатисфакцији за тужиоца и да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

По оцени овога суда, првостепени суд је оценом изведених доказа, првенствено вештачењем судских вештака медицинске струке, правилно закључио да је погоршање здравственог стања код тужиоца у узрочно-последичној вези са његовим рањавањем 2001. године, и да је реч о новој штети која је последица повреде коју је тужилац задобио као припадник оружаних снага тужене, која је дужна да тужиоцу накнади ову штету. Имајући у виду значај повређеног добра и циљ коме ова накнада служи, по налажењу овог суда досуђени износ за овај вид штете у време пресуђења представља правичну новчану накнаду и сатисфакцију за тужиоца, па су стога неосновани наводи жалбе тужене да је овај износ превисоко досуђен, као и навод жалбе тужиоца да је овај износ прениско одређен.

Неосновани су и наводи жалбе туженог да првостепени суд није узео у обзир чињеницу да тужилац својим неблагоприятним јављањем за медицинску помоћ сам допринео свом психичком стању, па и ерективној дисфункцији на коју утиче и то што тужилац већ има 50 година, јер је то природни процес старења, те првостепени суд није ценио допринос тужиоца нити физиолошке процесе старења. Међутим, супротно наводима жалбе туженог допринос тужиоца у овој правној ствари не постоји, а физиолошки процес старења није од утицаја у конкретном случају, јер се тужиочево здравствено стање погоршало због повреде у вршењу војне дужности и утврђена је узрочно – последична веза између рањавања 2001. године и погоршања здравственог стања тужиоца, о чему су се детаљно изјашњавали судски вештаци медицинске струке. Стога првостепени суд није ни имао потребе да посебно цени физиолошки процес старења тужиоца, како се то жалбом неосновано истиче.

Неоснован је и предлог туженог који је дат у жалби да се изврши комисијско вештачење вештака Клиничког центра Србије из разлога што је првостепени суд већ у овој парници одредио вештачење судских вештака трауматолога и неуропсихијатра, који су стручно и професионално обавили вештачење, па би комисијско вештачење,

које у жалби предлаже тужени, довело до повреде начела економичности поступка, јер је вештачење наведених вештака обављено у складу са правилима струке јер су одговорили на све примедбе парничних странака, па би стога такво вештачење било непотребно. Осим тога, сходно одредби члана 372. ЗПП, у жалби се не могу износити нове чињенице и предлагати нови докази осим ако подносилац жалбе учини вероватним да их без своје кривице није могао да изнесе, односно предложи до закључења главне расправе, што овде није случај.

Правилна је и одлука првостепеног суда из става четвртог изреке ожалбене пресуде којим је одбијен захтев тужиоца за накнаду материјалне штете у износу од 1.000.000,00 динара, које се односи на трошкове лечења задобијене повреде и друге трошкове у вези са лечењем, јер је правилно првостепени суд оценио да се из достављених доказа - рачуна здравствених и апотекарских установа, не може утврдити висина накнаде материјалне штете у смислу члана 193. Закона о облигационим односима, те да се штета чију накнаду тужилац тражи на име трошкова лечења, може утврдити само економско – финансијским вештачењем. Како тужилац на ову околност није предложио извођење доказа економско – финансијским вештачењем, а тужена је оспорила висину потраживања материјалне штете, то тужилац није доказао висину свог захтева по том основу а на њему је био терет доказивања те чињенице сходно правилима о терету доказивања из члана 231. Закона о парничном поступку, па је правилно одбио тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом 08.12.2022. године, као дана пресуђења до исплате.

Из тих разлога су неосновани наводи жалбе тужиоца да је тужилац у поднеску од 01.04.2022. године, и на рочишту одржаном дана 08.12.2022. године, определио висину трошкова које је имао за лечење и куповину лекова, као и друге трошкове за лечење, што је требало да првостепени суд има у виду, као и да је ангажовао судског вештака економско – финансијске струке Гроздану Ристић која је дала налаз и мишљење у вези материјалне штете по тужиоца и то по основу куповине лекова, прегледа код специјалисте, трошкова превоза од места становања ... до Ниша, Београда, Прокупља, у укупном износу од 1.004.000,20 динара, уз накнаде коју је тужилац платио вештацима медицинске струке у износу од 66.000,00 динара, а што укупно износи 1.070.000,20 динара. Тужилац је доставио признаницу на 8.000,00 динара на име трошкова израде извештаја вештака економско – финансијске струке, па је предложио да Апелациони суд призна и наведени трошак. Међутим, наведени налаз и мишљење вештака економско – финансијске струке достављен је тек уз жалбу, а речено је да сходно одредби члана 372. ЗПП, у жалби не могу да се износе нове чињенице и предлажу нови доказ, осим ако подносилац жалбе учини вероватним да их без своје кривице није могао да изнесе, односно предложи до закључења главне расправе, што овде није случај. Стога, овај суд није могао у жалбеном поступку да цени нови доказ а све у смислу члана 372. ЗПП, нити је тај доказ могао довести до другачије одлуке суда у овој парници, док накнада за трошкове вештачења спада у трошкове судског поступка.

Како се ни осталим наводима жалбе парничних странака не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, применом члана 390. ЗПП, одлучено је као

у изреци.

Применом члана 401. тачка 2. ЗПП, потврђено је решење о трошковима парничног поступка из става петог изреке ожалбене пресуде, све у смислу одредби чл. 153. и 154. ЗПП, имајући у виду висину тужбеног захтева са којим је тужилац успео у овом спору и важећој АТ у време пресуђења.

Применом члана 165. став 1. ЗПП, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка, јер нису успели у поступку по жалби.

**Председник већа-судија,
Зорица Ђаковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић